

Regional strategi for klimaomstilling i Trøndelag

Høringsuttalelse fra Interkommunalt politisk råd Namdal (Namdal regionråd)

Trøndelagsplanen har satt et mål om et klimanøytralt Trøndelag innen 2030. Dersom Trøndelag skal bidra til å innfri målene i Paris-avtalen, må klimafotavtrykket per trønder reduseres fra 12 til 2 tonn CO₂-ekvivalenter innen 2030.

Dette er ambisiøst, men både globalt og nasjonalt er det uttrykte mål om å bidra til å bli klimanøytrale. Dette forutsetter aktive handlinger fra hver enkelt innbygger, og gjennom felles, systematiske omstillinger.

Den regionale strategien for klimaomstilling tar utgangspunkt i at Trøndelag skal bli klimanøytralt innen ti år. Strategidokumentet beskriver hva klimaomstilling er, hva risikoen er ved klimaendringer og hva som faktisk bidrar til klimagassutslipp.

Strategien peker på fire hovedprinsipper for klimaomstilling:

- Å legge FNs bærekraftsmål til grunn for innsatsen
- Faktabasert klimarisikovurdering inkluderes i beslutningsgrunnlaget
- Engasjere hele Trøndelag med å realisere lavutslippssamfunnet på individ-, organisasjons- og samfunnsnivå
- Gjennomføre innovative, bærekraftige anskaffelser.

Strategien definerer og beskriver temaområder for klimaomstilling:

- Mat
- Karbonbinding
- Møteplasser
- Bygg
- Transport
- Plast

Utfordringsbilde og muligheter drøftes innenfor hvert av disse temaområdene og det konkluderes med konkrete tiltak for å oppnå utslippsreduksjoner og dermed nærme oss klimanøytralitet: «Sånn gjør vi det i Trøndelag». Dette er en god tilnærming, men Namdal regionråd mener at de skisserte temaområdene ikke dekker hele behovet.

Målet om klimanøytralitet er kontroversielt – i den forstand at det rår til dels sterke og ulike oppfatninger både om behovet for, og hva som er god klimapolitikk. Ulike perspektiver

påvirker debatten, og fremmer syn som til tross for gode hensikter står i motsetning til hverandre. Noen eksempler:

- Å bevare natur kontra å løse energibehov
- Å ivareta nasjonal matforsyningsikkerhet samt ivareta jordbruksressurser og kulturlandskap kontra å endre kosthold og nedskalere produksjon av rødt kjøtt
- Å øke aktiviteten i skogbruket gjennom skjøtsel og hogst, kontra økt vern

Sterke interesseløst motsetningene er ofte fokusert på **enten-eller**, ved at gode, ideelle hensikter står mot hverandre, der det kan være fordeler å lete etter **både-og**-muligheter.

I flere av de nevnte motsetningsforholdene står også forskningsmiljøer mot hverandre. Både for enkeltmennesker, organisasjoner og samfunnet som helhet kan det være vanskelig å forholde seg til forskning som peker i ulike retninger.

En sterkt økende befolkning med stigende krav til velstand påfører miljøet store utfordringer. Plastforurensing i havet, avskoging eller luftforurensing i de store byene er eksempler på slike utfordringer.

Koronaepidemien har også tydelig synliggjort betydninga og behovet for av økt selvforsyning av mat. Matvaresikkerhet ivaretas gjennom allsidig utnyttelse av jordbruks- og havarealene. En del av de tiltakene som blir beskrevet i klimastrategien, vil medføre store endringer i hvordan vi utnytter landbruksressursene våre, hvordan det kan påvirke landets matproduksjon og dermed innebære svekket matvaresikkerhet i Norge. Dette er en konsekvens og et motsetningsforhold som ikke blir drøftet i klimastrategien.

Namdal regionråd er opptatt av at vi gjennom nasjonale og regionale strategier og planer skal sikre lokal matproduksjon og ta vare på naturen gjennom bærekraftig bruk.

Det antas at om lag 50 prosent av energien som brukes i Trøndelag (og Norge) i dag baserer seg på fossile energikilder. Andelen av fossil energi må reduseres kraftig (ned mot null) dersom vi skal klare å oppnå klimanøytralitet. Dette tilsier at vi må fordoble produksjonen av fornybar energi, fortrinnsvis elektrisitet, dersom vi skal oppnå dette målet.

Dette krever en **erkjennelse** om hvilke konsekvenser dette medfører. **Hvordan skal vi erstatte fossile energikilder med fornybare energikilder innen 2030? Hva innebærer dette?** Dette blir ikke drøftet i klimastrategien. I og med at klimastrategien har som mål at Trøndelag skal gjøre sin del av jobben – og bidra til at vår region er klimanøytrale innen 2030 – hva er **vårt bidrag** til at vi også erstatter dagens andel fossil energi med fornybar energi innen dette tidsperspektivet?

Utgangspunktet for den regionale strategien for klimaomstilling er å ta et lokalt ansvar for å gjøre det som er avtalt i FN's klimaavtaler. Noen må gå foran, og det vil trolig heller gi Norge fordeler enn ulemper å være i fremste rekke i å skape en renere verden. Mange store nasjoner tar fatt i klimaspørsmålene og varsler store omstillinger i årene som kommer. Norges rike naturressurser og fornybare energipotensial, samt betydelige kompetanse, kan gi landet store fortrinn i et globalt perspektiv. Denne kompetansen er også svært viktig for å kunne innfri de lokale/regionale målene, skape framtidens løsninger – og nærme oss målet

om klimanøytralitet. Å være i front med å finne politiske løsninger for å innfri klimamålene, kan også gi oss betydelige kompetanse- og konkurransefortrinn i et globalt perspektiv. Vi må derfor reise spørsmål om tiltakene vi skal gjennomføre i Trøndelag bare skal bidra til å oppnå klimanøytralitetsmålene i vår egen region, eller om vi også kan være en aktiv eksportør av energi, kompetanse eller gi andre bidrag til nasjonal og global klimapolitikk.

Nettopp i denne sammenhengen er uttrykket «Tenke globalt – handle lokalt» helt vesentlig. Lokal, bærekraftig matproduksjon er svært viktig, og vi viser til landbrukets klimaplan som et viktig instrument for å oppnå et klimavennlig landbruk.

Den nasjonale og globale klimadebatten er ett av vår tids viktigste politiske spørsmål. FNs bærekraftsmål har også styrket bevisstheten om behovet for kursendring, og debattens kraft er kanskje det viktigste våpenet i kampen for et bedre klima.

Den regionale strategien for klimaomstilling er viktig for å definere hva vi i Trøndelag skal gjøre for å oppnå målene. Dette innebærer likevel at vi ikke kan se klimatiltakene vi skal iverksette, isolert. Vi må også sette dem opp mot andre, store samfunnsbehov – som hvordan vi ivaretar matforsyningsikkerhet og dekker behovet for energiproduksjon.

Enstemmig vedtatt av arbeidsutvalget i Interkommunalt politisk råd Namdal (Namdal regionråd) 17.04.2020